

Palaute kyselyyn sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan tulevien vuosien painopisteistä 2021-2025

OHO / DITI

Joulukuu 2020

Sisältö

- **Kyselyn perustiedot**
- **Sote-tiedonhallinnan kehittämispolut**
 - Asiointi- ja omahoito
 - Ensisijainen käyttö
 - Tiedolla johtaminen ja valtakunnallinen seuranta
- **Kanta-palvelujen tiekartta**
- **Yhteenveto**

Kyselyn perustiedot

Kyselyn perustiedot

- Sosiaali- ja terveysministeriö halusi selvittää kyselyllä (lokakuu 2020), miten sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja digitalisaation kehittämistä pitäisi painottaa lähivuosina
- Kysely koostui kolmesta osa-alueesta:
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan kehittämisspolut vuosille 2021-2025
 - Kanta-palveluiden tiekartta lähivuosien toteutuksen tueksi
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon etäpalveluiden tilanne ja kehittämistavoitteet
- Kyselyssä oli väitteitä, valintatehtäviä ja avoimia kysymyksiä
- Vastaajia yhteensä reilut 90 kpl

Vastaajat

Organisaatiotyypin mukaan

	n	Prosentti
Kunnallinen palveluntaja	61	67,03%
Yksityinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntaja	19	20,88%
Yksityinen terveydenhuollon palveluntaja	2	2,2%
Yksityinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntaja	9	9,89%
Itsenäinen ammatinharjoittaja	0	0%

Alueen mukaan

	n	Prosentti
Uusimaa	16	17,58%
Varsinais-Suomi	6	6,59%
Satakunta	3	3,3%
Kanta-Häme	4	4,39%
Pirkanmaa	6	6,59%
Päijät-Häme	5	5,49%
Kymenlaakso	3	3,3%
Etelä-Karjala	2	2,2%
Etelä-Savo	4	4,39%
Pohjois-Savo	6	6,59%
Pohjois-Karjala	2	2,2%
Keski-Suomi	4	4,4%
Etelä-Pohjanmaa	4	4,4%
Pohjanmaa	8	8,79%
Keski-Pohjanmaa	1	1,1%
Pohjois-Pohjanmaa	11	12,09%
Kainuu	1	1,1%
Lappi	3	3,3%
Ahvenanmaa	0	0%
Valtakunnallisesti toimiva yksityinen palveluntuottaja	2	2,2%

Vastaajien pääasiallinen toimiala

	n	Prosentti
Sosiaali- ja terveydenhuollon kunnalliset peruspalvelut	45	49,45%
Erikoissairaanhoito	8	8,79%
Erityishuoltopiirin kuntayhtymä	1	1,1%
Yksityiset sosiaalipalvelut: lastensuojelu	5	5,49%
Yksityiset sosiaalipalvelut: päihdehuolto	1	1,1%
Yksityiset sosiaalipalvelut: vammaispalvelut	2	2,2%
Yksityiset sosiaalipalvelut: iäkkäiden palvelut	11	12,09%
Yksityiset sosiaalipalvelut: lapsiperheiden palvelut	2	2,2%
Yksityiset sosiaalipalvelut: työikäisten palvelut	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: avosairaanhoito (lääkäriasemat ja vastaavat)	1	1,1%
Yksityiset terveyspalvelut: suun terveydenhuolto	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: työterveyshuolto	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: kotisairaanhoito	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: sairaalahoito	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: kuntoutus	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: ensihoito	1	1,1%
Yksityiset terveyspalvelut: laboratorio- ja kuvantamispalvelut tai seulonnat	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: päihdetyö	0	0%
Yksityiset terveyspalvelut: mielenterveystyö	1	1,1%
Yksityiset terveyspalvelut: näkeminen ja silmäterveys	0	0%
Ei mikään edellä mainituista. Kuvaa tarkemmin:	13	14,28%

- Muissa vastaajissa mainittu mm. kansalaisjärjestöjä, edunvalvontajärjestöjä ja kehittämisorganisaatioita sekä sote-toimijoita, kuten kuntayhtymiä.

Sote-tiedonhallinnan kehittämisspolut

- Asiointi ja omahoito

Asioinnin ja omahoidon kehittämisen ohjaus

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Asukkaille tarjotut sähköiset asiointipalvelut ja omahoidon palvelut ovat tällä hetkellä kunnissa ja kuntayhtymissä sekä eri palveluntuottajilla eri tavoin toteutettuja. Kansalaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi myös asiakkaan palvelujen kehittämistä tulisi ohjata valtion taholta nykyistä voimakkaammin.	2,17%	14,13%	6,52%	46,74%	30,44%

Asioinnin ja omahoidon palvelujen toteutus

- Asukkaille suunnatut sähköiset palvelut tulisi toteuttaa ensisijaisesti:

	n	Prosentti
Palvelunjärjestäjien omille verkkosivuille (esim. tuleva SOTE-maakunta toteuttajana)	15	16,13%
Omakantaa laajentaen (THL ja Kela toteuttajina)	33	35,48%
Omaoloa laajentaen (THL ja SoteDigi Oy toteuttajana)	7	7,53%
Suomi.fi -portaaliin (DVV teknisen ratkaisun toteuttajana)	1	1,08%
Palveluiden pitää antaa syntyä markkinalähtöisesti, mutta yhteentoimivuuteen ohjaten. Asiakkaiden palveluiden kehittymistä ei tule jäykistää liikaa.	6	6,45%
Palveluita voidaan tarjota useilla eri verkkosivuilla tai alustoilla, kunhan niiden väli-nen roolitus on selvää ja palvelut ovat yhteentoimivia.	25	26,88%
Jollakin muulla mallilla, tarkenna tarvittaessa:	6	6,45%

Sosiaalihuollon sähköinen asiointi ja asiakaspalaute

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Sosiaalihuoltoon liittyvä sähköinen asiointi (esim. hakemusten ja ilmoitusten jättäminen) tulisi toteuttaa asiakkaille kansallisesti keskitetysti Omakantaan.	2,17%	11,96%	3,26%	30,44%	52,17%
Jatkossa asiakaspalaute tulisi kerätä yhtenäisellä tavalla ja kaikille julkisille palveluiden järjestäjille yhteisellä tietojärjestelmällä.	5,43%	16,3%	1,09%	32,61%	44,57%

Sote-tiedonhallinnan kehittämisspolut

- Ensisijainen käyttö

Ensisijaisen käytön kehittämiskohteiden priorisointi

- Palveluiden laadun ja potilasturvallisuuden parantamiseksi sekä mm. asiakkaan ajantasaisen kokonaiskuvan saamiseksi kansallisiin tietojärjestelmäpalveluihin tulee kehittää erityisesti:
- (Aseta alla kuvatut toiminnallisuudet tärkeysjärjestykseen siten, että tärkein saa arvon 1)

	1	2	3	4	5	6
Asiakas- ja potilastietojärjestelmien Kanta-tietojen haku- ja käsittelyominaisuuksia	29,67%	21,98%	23,08%	16,48%	7,69%	1,1%
Kanta-tietojen käyttöoikeuksia perustuen lainsäädäntöuudistukseen	12,09%	10,99%	18,68%	25,27%	31,87%	1,1%
Kanta-palveluihin kehitettäviä uusia keskitettyjä käyttöliittymiä ammattihenkilöille esim. verkkosovelluksina	5,49%	14,29%	14,29%	31,87%	27,47%	6,59%
Potilas- ja asiakastiedosta koostetun tilannekuvan käyttöönottoa ja käyttöä	31,87%	21,98%	21,98%	13,18%	8,79%	2,2%
Potilaan ajantasaisen kokonaislääkityslistan kehittämistä ja käyttöönottoa	17,58%	28,57%	18,68%	12,09%	21,98%	1,1%
Muuta keskeistä toiminnallisuutta, tarkenna alla olevaan tekstikenttään.	3,29%	2,2%	3,3%	1,1%	2,2%	87,91%

Ensisijaisen käytön tiedonvaihto

- Tiedonhallintalain mukaan viranomaisten välinen säännöllinen ja vakiosisältöinen tietojen luovuttaminen tulee tulevaisuudessa toteuttaa teknisten rajapintojen avulla.
- Tulisiko asiakas- ja potilastietoa koskeva tiedonvaihto sote-sektorin ulkopuolisille toimijoille (esim. varhaiskasvatus, opetus, Kela, eläkelaitokset, työttömyyskassat, työvoimaviranomaiset) toteuttaa ensisijaisesti:

	n	Prosentti
Jokaisen palvelunjärjestäjän omin ratkaisuin	10	10,75%
Kanta-palveluiden kysely- ja välityspalvelua laajentamalla	83	89,25%

Sote-tiedonhallinnan kehittämisspolut

- Tiedolla johtaminen ja valtakunnallinen seuranta

Tiedolla johtamisen ja valtakunnallisen seurannan ohjaus

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Vertailukelpoisuuden varmistamiseksi palvelunjärjestäjien johtamisessa käyttämiä tietoja ja valtakunnallisen seurannan, tilastoinnin ja arvioinnin tietoja tulee yhdenmukaistaa nykyistä vahvemmallalla kansallisella ohjauksella	4,3%	5,37%	11,83%	30,11%	48,39%

Tiedolla johtamisen ja valtakunnallisen seurannan ICT-ratkaisut

- Tietojohdamisen ICT-ratkaisujen kehittäminen tulee edellyttämään merkittäviä investointeja tulevina vuosina. Nämä hankkeet tulisi toteuttaa:

	n	Prosentti
SOTE-maakunnittain?	21	22,58%
Useiden alueiden yhteistyönä (esim. YTA-alue, inHouse-yhtiöiden kautta)?	13	13,98%
Valtakunnallisesti (esim. SoteDigi Oy:n vetäminä)?	47	50,54%
Muulla tavalla? Tarkenna ehdotustasi:	12	12,9%

Tiedolla johtamisen ja valtakunnallisen seurannan kehittäminen

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Tiedolla johtamisen tiedot saadaan kehittämistyön avulla tulevaisuudessa poimittua Kanta-palveluihin tallennetuista tiedoista, ja erillisistä tiedonkeruista voidaan luopua.	8,7%	13,04%	9,78%	33,7%	34,78%
Kelaa koskevaa lainsäädäntöä tulee kehittää siten, että osana Kanta-palveluita Kela voi tarjota tietojohdamista tukevia teknisiä ratkaisuja (esim. tietoallas, tietovarastointi) julkisten palvelunjärjestäjien käyttöön.	4,35%	3,26%	10,87%	39,13%	42,39%

Kanta-palvelujen tiekartta

Kanta-palvelujen tiekartan kehittämiskohteiden lukumäärä, järjestys ja aikataulut

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Tiekartalla esitettyjen kehittämiskohteiden kehittämisjärjestys vastaa organisaatiomme kehittämissuunnitelmia. Perustelut:	1,09%	9,78%	38,04%	40,22%	10,87%
Tiekartalla esitettyjen kehittämiskohteiden aikataulut on sopiva. Perustelut:	3,26%	14,13%	42,39%	32,61%	7,61%
Tiekartalla on sopiva määrä kehittämiskohteita	1,12%	6,74%	44,95%	38,2%	8,99%

Kanta-palvelujen terveydenhuollon kehittämiskohteiden priorisointi - viivästäminen

- Jos olette eri mieltä tai täysin eri mieltä, niin valitse seuraavista vaihtoehtoista mitä, mitä kehittämiskohteita pitäisi siirtää eteenpäin. Lakisääteisten käyttöönottojen määräaikoja ei voida siirtää, joten ne eivät sisälly vaihtoehtoihin. Lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämiskohteita (pl. Kansainvälinen tiedonvaihto) ei ole myöskään listalla, koska niiden tiekartta sisältyy aiemmin valmistuneeseen konseptiin . (Voit valita useampia vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Ostopalveluvaltuutus v. 2.0 (2021)	6	26,09%
Merkinnäntekijämuutokset (2021)	1	4,35%
EKG, näkyvän valon kuvat ja suun terveydenhuollon kuva-aineistot (2021)	5	21,74%
Rajat ylittävän reseptin puolesta asiointi	10	43,48%
EU-tasoinen potilastiedon yhteenvedo (2023)	10	43,48%
Hyvinvointitietojen hyödyntäminen terveydenhuollossa (2023)	8	34,78%
Potilastietojen luovutus hyvinvointisovelluksille (2023)	4	17,39%

Kanta-palvelujen sosiaalihuollon kehittämiskohteiden priorisointi - viivästäminen

- Jos olette eri mieltä tai täysin eri mieltä, niin valitse seuraavista vaihtoehtoista mitä, mitä kehittämiskohteita pitäisi siirtää eteenpäin. Lakisääteisten käyttöönottojen määräaikoja ei voida siirtää, joten ne eivät sisälly vaihtoehtoihin. Lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämiskohteita (pl. Kansainvälinen tiedonvaihto) ei ole myöskään listalla, koska niiden tiekartta sisältyy aiemmin valmistuneeseen konseptiin . (Voit valita useampia vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Asiakkaan allekirjoitus (2022)	10	47,62%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: työikäisten palvelut (2022)	3	14,29%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: iäkkäiden palvelut (2022)	7	33,33%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: lapsiperheiden palvelut (2022)	3	14,29%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: lastensuojelu (2023)	5	23,81%
Hyvinvointitietojen hyödyntäminen sosiaalihuollossa (2024)	9	42,86%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: vammaispalvelut (2024)	4	19,05%

Kanta-palvelujen Omakannan ja Omatietovarannon kehittämiskohteiden priorisointi - viivästäminen

- Jos olette eri mieltä tai täysin eri mieltä, niin valitse seuraavista vaihtoehtoista mitä, mitä kehittämiskohteita pitäisi siirtää eteenpäin. Lakisääteisten käyttöönottojen määräaikoja ei voida siirtää, joten ne eivät sisälly vaihtoehtoihin. Lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämiskohteita (pl. Kansainvälinen tiedonvaihto) ei ole myöskään listalla, koska niiden tiekartta sisältyy aiemmin valmistuneeseen konseptiin . (Voit valita useampia vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Puolesta asiointi huollonjakosopimustilanteessa (2021)	8	33,33%
Terveystieteiden ostopalveluvaltuutus v. 2.0 (2021)	5	20,83%
Terveystieteiden ajanvarausasiakirja (2021)	5	20,83%
Omakanta-mobiilisovellus (2022)	7	29,17%
EU-tasoinen potilastiedon yhteenveto (2023)	11	45,83%

Kanta-palvelujen terveydenhuollon kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Uudet rakenteiset tietosisällöt palvelutarpeen arviointiin	22	43,14%
Palvelutapahtuman uusi versio	9	17,65%
Kysely- ja välityspalvelun laajentaminen uusiin tietosisältöihin ja vastaanottajiin	11	21,57%
Uudet tietosisällöt suun terveydenhuollossa oikomishoitoon ja omahoitoon	4	7,84%
Seulontatutkimusten kuva-aineistot	6	11,76%
Muut uudet kuva-aineistot (esim. kliininen neurofysiologia, patologia, säteilyrasitustiedon keruu)	5	9,8%
Lähetehoitopalautte -toiminnallisuuden jatkokehitys	27	52,94%
Suunnitelmien (mm. terveys- ja hoitosuunnitelma, omahoitosuunnitelma) jatkokehitys	31	60,78%
ICD11-luokituksen käyttöönotto	12	23,53%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: työterveyshuolto	2	3,92%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: raskaudenajan terveydenhuolto ja äitiyshuolto	12	23,53%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto	10	19,61%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: psykiatria, mielenterveystyö ja päihdetyö	11	21,57%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: psykologityö	6	11,76%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: opiskeluterveydenhuolto	9	17,65%
Uudet rakenteiset tietosisällöt: verensiirtotiedot, plasmakorvikkeet	6	11,76%

Kanta-palvelujen sosiaalihuollon kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Ajanvarausasiakirja	24	38,1%
Sosiaalihuollon toimintayksikössä syntyvät potilastiedot	41	65,08%
Sosiaalihuollon asiakastiedot hyvinvointisovelluksille	12	19,05%
Asiakirjojen välittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille	24	38,1%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: päihdehuollon palvelut	17	26,98%
Asiakirjojen rakenteinen tallentaminen: perheoikeudelliset palvelut	17	26,98%
Lausuntopyyntölausunto-toiminnallisuus	21	33,33%

Kanta-palvelujen Omakannan kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Edunvalvojan puolesta asiointi	42	60,87%
Kansalaisen omien hyvinvointitietojen tallennus Omakannan kautta Omatietovarantoon	29	42,03%
Rokotus ja allergiatiedot Omakantaan	50	72,46%
Suun terveydenhuollon tiedot Omakantaan	23	33,33%
Muita sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteisia tietoja Omakantaan	21	30,43%
Todistusten välittäminen	37	53,62%

Kanta-palvelujen Omatietovarannon kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Puolesta asiointi ja alaikäisen oma käyttö	33	63,46%
Suun terveydenhuollon ja omahoito	11	21,15%
Omahoitosuunnitelma	34	65,38%
Hyvinvointitietojen muut uudet tietosisällöt	17	32,69%
Hyvinvointitietojen tutkimuskäyttö	13	25%
Hyvinvointitietojen luovuttaminen 3. osapuolille	9	17,31%

Kanta-palvelujen yhteisten kehittämiskohteiden priorisointi - aikaistaminen

- Tiekartalla vuosille 2021-2024 esitettyjen kehittämiskohteiden lisäksi olisi mahdollistettava seuraavien kehittämiskohteiden käyttöönotto (ja organisaatiollanne olisi valmius käyttöönottojen toteuttamiseen (Voit valita useita vaihtoehtoja)

	n	Prosentti
Toimintakykytiedot	36	66,67%
Kanta-käyttöönottojen ja tuotannon tilannekuva	12	22,22%
Käyttölokitietojen tallentaminen Kanta-palveluihin	25	46,3%
Kansalaisen ICE-tietojen tallennus Kanta-palveluihin ja tiedon ylläpito sote-ammattilaisten toimesta	20	37,04%
Kansalaisen heräte-kanava-tiedon tallennus Kanta-palveluihin	11	20,37%

Kanta-palvelut organisaatioiden kehitystyön tukena

- Tiekartan mukainen Kanta-palveluiden kehitys tukee organisaationne muuta kehitystyötä:

	Täysin eri mieltä	(Jonkin verran) eri mieltä	En osaa sanoa	(Jonkin verran) samaa mieltä	Samaa mieltä
Tiekartan mukainen Kanta-palveluiden kehitys tukee organisaationne muuta kehitystyötä. Perustelut:	1,1%	4,4%	28,57%	50,55%	15,38%

Yhteenveto

Yhteenveto

- Sote-tiedonhallinnan kehittämispolkuja koskevissa vastauksissa tuli selkeästi ilmi tarve entistä vahvemmalle kansalliselle ohjaukselle ja kansallisille tietojärjestelmäratkaisuille
 - **Asioinnin ja omahoidon** kohdalla korostui tarve Omakannan laajentamiselle (ml. sosiaalihuollon sähköinen asiointi) ja yhteiselle kansalliselle palvelualustalle sekä asiakaspalautteen osalta kansallisille sisällöille ja osittain myös kansalliselle tietojärjestelmäratkaisulle
 - **Ensisijaisen käytön** kohdalla tuli esille tarve priorisoida asiakkaan tilannekuvan kehittämistä ja Kanta-tietojen parempaa hyödyntämistä tukevia ratkaisuja asiakas- ja potilastietojärjestelmissä sekä tarve laajentaa Kanta-palvelujen kysely- ja välityspalvelua
 - **Tiedolla johtamisen ja valtakunnallisen seurannan** osalta korostui tarve kansalliselle, mutta myös maakunnalliselle ICT-kehittämiselle sekä tarve hyödyntää Kanta-tietoja nykyistä laajemmin ja paremmin Kelan tarjoamien ratkaisujen avulla
- Kanta-palvelujen tiekarttaa koskevassa palautteessa puolestaan tuli esille
 - Kehittämiskohteiden määrän, kehittämisjärjestyksen ja aikataulun kommentoinnin haasteellisuus sekä toive aikaistaa eräitä aikataulullisesti kiinnittämättömiä kohteita